

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om djurvälstånd och 12 § i lagen om utövning av veterinäryrket

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om djurvälstånd och 12 § i lagen om utövning av veterinäryrket ändras.

I propositionen föreslås det att till lagen om djurvälstånd fogas en bestämmelse om statens skadeståndsansvar samt en bestämmelse enligt vilken kommunen ska bestämma avgifterna för den tillsyn över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning och lagen om djurvälstånd som utövas av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och för tjänsteinnehavarens övriga prestationer och ta ut avgifterna. Det föreslås också att bemyndigandet att utfärda förordning om avgifter för kommunalveterinärens prestationer preciseras i lagen. I lagen föreslås dessutom preciseringar av teknisk natur.

I propositionen föreslås det vidare att 12 § i lagen om utövning av veterinäryrket ändras så att i lagen beaktas tidsfristerna för de ändringar som föreslagits i Europeiska unionens lagstiftning efter det att lagen om djurvälstånd antogs. I fråga om 12 § föreslås en separat övergångsbestämmelse.

De föreslagna ändringarna behövs för att säkerställa en korrekt tillämpning av Europeiska unionens lagstiftning. Syftet med propositionen är att förtydliga rättsläget i fråga om avgifter och skadeståndsansvar.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
2.1 Lagen om djurvelfärd.....	3
2.2 Lagen om utövning av veterinäryrket	4
3 Målsättningar	5
4 Förslagen och deras konsekvenser	5
4.1 De viktigaste förslagen	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	6
4.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna	6
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	6
5 Remissvar	6
6 Specialmotivering.....	6
6.1 Lagen om djurvelfärd.....	6
6.2 Lagen om utövning av veterinäryrket	8
7 Bestämmelser på lägre nivå än lag	9
8 Ikraftträdande	9
9 Förhållande till andra propositioner	9
9.1 Förhållande till budgetpropositionen	9
10 Verkställighet och uppföljning	9
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	9
11.1 Bestämmelser om tidpunkten för ikraftträdandet.....	9
11.2 Bemyndiganden att utfärda förordning samt delegering av lagstiftningsbehörighet .	9
om ändring av lagen om djurvelfärd.....	10

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Lagen om djurvälstånd (693/2023) trädde i kraft den 1 januari 2024. Genom lagen om djurvälstånd upphävdes den gamla djurskyddslagen och reviderades bestämmelserna om djurvälstånd så att de motsvarar det moderna samhällets uppfattningar om djurens ställning och behovet av djurskydd. Samtidigt preciserades lagen och man skapade en reglering på lagnivå som till sin struktur och språkdräkt motsvarar de nuvarande kraven. Djurens välbefinnande förbättrades genom nya bestämmelser. Dessutom effektiviserades tillsynen över djurskyddet och myndigheternas metoder för att ingripa i missförhållanden.

Sedan lagen om djurvälstånd trädde i kraft har det visat sig att ordalydelsen för det bemyndigande som ingår i lagen behöver förtydligas och att lagen behöver kompletteras med en bestämmelse om statens skadeståndsansvar. Dessutom har det visat sig vara nödvändigt att göra tekniska preciseringar i lagen.

Efter det att riksdagen hade godkänt lagen om djurvälstånd offentliggjorde kommissionen den 7 december 2023 sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om välbefinnande hos hundar och katter och deras spårbarhet (COM(2023) 769 final, nedan *förordningen om hundars och katters välfärd*), som är en del av ett mer omfattande projekt för översyn av djurskyddslagstiftningen. Syftet med förordningen är att utarbeta enhetliga minimibestämmelser om avel, hållande och utsläppande på marknaden av hundar och katter som hålls hos uppfödare, i djuraffärer och på djurhem. Genom förordningen vill man också förbättra spårbarheten för hundar och katter som tillhandahålls på unionsmarknaden och komplettera bestämmelserna om import av hundar och katter. Bakom förslaget till förordning ligger framför allt en oro för valpfabriker och olaglig import av hundar och katter till EU. Förslaget till förordning innehåller också bestämmelser om identifiering och registrering av alla hundar och katter som släpps ut på marknaden, i syfte att förbättra spårbarhet för djuren. Avsikten är att enskilda djurs ursprung och samtliga ägarbyten ska kunna spåras utifrån medlemsstaternas hund- och kattregister. Kommissionen har för avsikt att genom en genomförandeakt föreskriva om vad registren åtminstone ska innehålla. Medlemsstaterna bör ha infört sina register över hundar och katter inom fyra år från ikraftträdandet av förslaget till förordning. Den tekniska behandlingen av förslaget till förordning i rådets arbetsgrupp avslutades i maj 2024, och förslaget väntas gå vidare till trepartsförhandlingar hösten 2024 eller våren 2025. Förordningen kan träda i kraft tidigast 2025, eftersom de nationella hund- och kattregister som införs enligt förordningen ska vara i drift 2029. Hur förslaget till förordning framskrider påverkas i hög grad av arbetsprogrammet för det nya Europaparlamentet som valdes i juni 2024 och den nya kommission som väljs därefter, samt av tidsplanen för programmet.

Tillämpningen av 12 § 3 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket är delvis bunden till den ovan beskrivna beredningen av förordningen om hundars och katters välfärd. Därför föreslås det i propositionen att också 12 § i lagen om utövning av veterinäryrket ändras.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Utlåtande om propositionen har begärts av följande instanser: justitieministeriet, finansministeriet, regionförvaltningsverken, Naturresursinstitutet, Livsmedelsverket, Statskontoret, Kommunförbundet, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry, Veterinärhygienikernas förening rf, Animalia ry, Eläinten terveys ETT ry / Djurens hälsa ETT rf, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, SEY Suomen eläinsuojelu ry, Djurskyddet Finland rf, Finlands veterinärförbund rf, Suomen eläinlääkäripraktikot - Finnish Association of Veterinary Practitioners - Finlands veterinärpraktiker ry, Suomen Kennelliitto- Finska Kennelklubben ry, Suomen Kissaliitto ry, Suomen Koirankasvattajat SuKoKa ry och Suomen valvontaeläinlääkäriliitto ry - Finlands tillsynsveterinärförbund rf. Förslaget till regeringsproposition har dessutom varit framlagt på jord- och skogsbruksministeriets webbplats x-x.2024.

Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga tjänsten på adressen: -

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagen om djurvälstånd

Sedan lagen om djurvälstånd trädde i kraft har vissa bestämmelser i lagen som gäller tillsynen visat sig vara svårtolkade, och dessa behöver förtydligas. Det har också visat sig vara nödvändigt att göra tekniska uppdateringar i lagen. Dessutom är rättsläget i fråga om skadeståndsansvaret mellan kommunerna och staten

oklart i situationer där en kommunal arbetstagare utövar tillsyn över djurens välbefinnande på uppdrag av staten.

Bestämmelser om tillsyn över djurens välbefinnande finns i lagen om djurvälstånd. Bestämmelser om tillsyn finns också i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan *kontrollförordningen*.

Sedan lagen om djurvälstånd trädde i kraft har det också visat sig finnas ett behov av att förtydliga förhållandet mellan kontrollförordningen och lagen. Behovet av ett förtydligande aktualiserades i samband med att kommissionen gjorde ett besök i Finland den 13–17 maj 2024 i syfte att inhämta information om fiskars välbefinnande. Kontrollförordningen förutsätter övervakning utan särskild misstanke om bristande efterlevnad. Sådan övervakning har i Finland i huvudsak genomförts genom stickprovskontroller på enskilda djurarter. Eftersom anläggningar för fiskodling inte omfattas av stickprovskontroll aktualiserades behovet av att förtydliga det inbördes förhållandet mellan kontrollförordningen och lagen om djurvälstånd uttryckligen vid det besök för inhämtande av information som gällde fiskodlingar. Den offentliga kontroll som avses i kontrollförordningen förutsätter enligt den gällande lagen om djurvälstånd inte någon misstanke om brott mot bestämmelserna om djurvälstånd. För att klargöra rättsläget och säkerställa en enhetlig tolkning behöver det till 78 § 2 mom. i lagen om djurvälstånd fogas ett uttryckligt omnämnande av att det för kontroll i de situationer som avses i kontrollförordningen inte ska krävas någon misstanke om brott mot bestämmelserna.

Bemyndigandet i lagens 114 § 2 mom. behöver preciseras. Med stöd av momentet ska bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid faktureringen av prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I bemyndigandet nämns det dock inte att det ska eller kan föreskrivas om avgifternas storlek. För att bemyndigandet att utfärda förordning ska överensstämma med andra motsvarande författningar behöver bemyndigandet preciseras så att det utöver förfarandet vid faktureringen också omfattar avgifternas storlek.

Enligt 23 § i veterinärvårdslagen (765/2009) betalar staten ersättning till kommunerna för dem tillsyn över djurens välbefinnande som kommunalveterinärerna utövar. I samband med beredningen av propositionen har det på kommunernas initiativ även utretts om staten kunde ersätta kommunerna även för sådan tillsyn över djurens välbefinnande som utövas av de tjänsteinnehavare som övervakar hälsoskyddet i kommunen. Utredningen genomfördes genom en Webropol-enkät som sändes den 2 februari 2024 till kommunernas samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet.

Av svaren framgår det att 56 procent av samarbetsområdena skulle anlita de tjänsteinnehavare som sköter tillsynen över hälsoskyddet för tillsyn över djurens välbefinnande, om staten ersatte kostnaderna. Detta skulle föranleda staten årliga kostnader på uppskattningsvis 240 000 euro. Eftersom kostnaderna bedöms ha stigit föreslås det att några bestämmelser om ersättning för hälsoinspektörernas arbete inte tas in i propositionen.

I propositionen föreslås det emellertid att till 114 § i lagen om djurvälstånd fogas en bestämmelse enligt vilken kommunen ska bestämma avgifterna för den tillsyn över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning och lagen om djurvälstånd som utövas av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och för deras övriga prestationer, och ta ut avgifterna till staten. Storleken på de avgifter som tas ut för prestationer av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet ska enligt förslaget högst motsvara kostnaderna för åtgärden.

2.2 Lagen om utövning av veterinäryrket

Ett centralt mål med reformen av lagen om djurvälstånd var att förtydliga och precisera bestämmelsen om djuravel så att avelsverksamheten styrs i en riktning som i allt större utsträckning tar hänsyn till djurens välbefinnande. Enligt 25 § i lagen om djurvälstånd får ett djur inte användas för avel, om den avelskombination som används sannolikt orsakar sådana sjukdomar eller andra egenskaper hos avkomman som medför betydande men för avkommans välfärd. Ett djur får inte heller användas för avel om djuret på grund av en ärftlig egenskap eller en sjukdom inte kan föröka sig på naturligt sätt. För att effektivisera tillsynen över bestämmelserna om avel fogades till 12 § i lagen om utövning av veterinäryrket ett nytt 3 mom., enligt vilket

en utövare av veterinäryrket trots sekretessbestämmelserna är skyldig att till den tillsynsmyndighet som avses i lagen om djurvälstånd utan dröjsmål anmäla sådana men och sjukdomar som utövaren diagnostiserat hos hundar och katter och som begränsar djurets användning för avel samt på begäran av myndigheten lämna nödvändiga ytterligare uppgifter om saken. Anmälan ska göras genom att använda informationssystemet för djurregistret enligt lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021). Avsikten är att närmare bestämmelser om defekter och sjukdomar beträffande vilka en anmälan ska göras ska utfärdas genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av lagen om djurvälstånd. Nedan används för denna kommande förordning benämningen *avelsförordningen*.

Den anmälningsskyldighet som fogades till lagen om utövning av veterinäryrket trädde i kraft den 1 januari 2024 till den del som gäller hundar. I fråga om katter träder skyldigheten i kraft den 1 januari 2027. I praktiken kan anmälningsskyldigheten dock fullgöras först när det genom avelsförordningen har föreskrivits om de defekter och sjukdomar som anmälningsskyldigheten gäller. Beredningen av avelsförordningen har fördröjts, och enligt nuvarande bedömning kan förordningen träda i kraft tidigast 2025. Dessutom måste det djurregister till vilket anmälningarna ska göras vara i drift, och i registret måste det finnas teknisk beredskap för registrering av anmälningarna. För hundars del har Livsmedelsverket drivit ett register (hundregistret) sedan våren 2023. Eftersom avelsförordningen ännu inte har utfärdats har man inte i registret kunna införa en teknisk infrastruktur för registrering av anmälningar om anmälningspliktiga defekter och sjukdomar. För att anmälningar ska kunna registreras i hundregistret behöver dessutom registret uppdateras. Uppdateringen av hundregistret medför också betydande kostnader som inte kan täckas med Livsmedelsverkets nuvarande omkostnadsmedel.

När det gäller katter är tidpunkten för införande av ett kattregister ännu oklar. Tidsplanen påverkas bland annat av de krav på registrens innehåll och funktioner som anges i den förordning om hundars och katters välfärd som är under beredning samt av övergångsperioden för införandet av de nationella registren. Jord- och skogsbruksutskottet har också ägnat uppmärksamhet åt att det innan det kattregister som krävs enligt förordningen om hundars och katters välfärd införs bör reserveras tillräckligt med tid för att utreda och förebygga praktiska problem i samband med införandet. Dessutom har utskottet ansett det vara viktigt att man vid genomförandet av de ändringar i de nationella registren som förordningen föranleder beaktar möjligheten att samtidigt förbättra de nationella registrens allmänna funktion. (JsUU 1/2024 rd)

3 Målsättningar

Syftet med propositionen är att klargöra det rådande rättsläget. Ett ytterligare syfte är att förtydliga ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna vid skadestånd. Propositionen syftar vidare till att beakta de utvecklingsbehov som uppkommer genom de ändringar som föreslagits i Europeiska unionens lagstiftning efter det att lagen om djurvälstånd antogs.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att lagen om djurvälstånd och 12 § i lagen om utövning av veterinäryrket ändras.

Lagen om djurvälstånd föreslås bli kompletterad med en ny 118 a § som gäller statens skadeståndsansvar. Paragrafen behövs för att förtydliga kommunens respektive statens skadeståndsansvar i en situation där en kommunalveterinär som är anställd hos kommunen eller en tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen orsakar skada när han eller hon utför djurskyddskontroll. I sådana situationer ska staten alltid ha skadeståndsansvar.

Det föreslås vidare att definitionen av en permanent djurutställning i 5 § i lagen om djurvälstånd preciseras i fråga om vilddjur respektive djur som tillhör vilda djurarter. Ändringen behövs för att förtydliga lagen.

Det föreslås att till 78 § 2 mom. i lagen om djurvälstånd fogas ett omnämnande av att tillsyn i sådana fall som avses i kontrollförordningen ska vara möjlig utan misstanke om brott mot bestämmelserna. Den offentliga kontroll som avses i kontrollförordningen förutsätter inte enligt den gällande lagen någon misstanke om brott mot bestämmelserna om djurvälstånd. Genom att det till 78 § 2 mom. fogas ett uttryckligt omnämnande av kontrollförordningen klargörs rättsläget.

Det föreslås att 114 § i lagen om djurvälstånd ändras. Till 1 mom. fogas ett omnämnande av den kommunala myndigheten. Bemyndigandet i 2 mom. föreslås bli preciserat så att det inkluderar storleken på avgifterna och motsvarar det som i övrigt föreskrivs om kommunalveterinärens prestationer. Att bemyndigandet preciseras och förenhetligas med andra motsvarande författningar behövs för att göra lagen tydligare. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. som gör det möjligt för kommunen att bestämma avgifterna för den tillsyn över

efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning och lagen om djurvälstånd som utövas av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och för tjänsteinnehavarens övriga prestationer samt att ta ut avgifterna. Avgifternas storlek högst ska motsvara kostnaderna för åtgärden.

Tillämpningen av 12 § 3 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket anknyter delvis till beredningen av förordningen om hundars och katters välfärd, som är en del av ett mer omfattande projekt för översyn av EU:s djurskyddslagstiftning.

Tillämpningen av 12 § 3 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket i momentets nuvarande utformning skulle dessutom kräva att avelsförordningen har utfärdats och att det har införts ett djurregister med teknisk beredskap för registrering av anmälningar. Då vardera tillämpningsvillkoret saknas föreslås det i propositionen att 12 § i lagen om utövning av veterinäryrket ändras. I fråga om 12 § 3 och 4 mom. föreslås dessutom en separat övergångsbestämmelse. Enligt övergångsbestämmelsen ska 12 § 3 mom. tillämpas från och med den 1 januari 2028, medan 4 mom. föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. En övergångsbestämmelse behövs eftersom det är mycket svårt att bedöma framskridandet och tidsplanen för förordningen om hundars och katters välfärd. Hur förslaget till förordning framskrider påverkas i hög grad av arbetsprogrammet för det nya Europaparlamentet som valdes i juni 2024 och den nya kommission som ska väljas därefter, samt av tidsplanen för programmet.

Genom övergångsbestämmelsen säkerställs det att det när det kattregister som krävs enligt förordningen om hundars och katters välfärd införs reserveras tillräckligt med tid för att utreda och förebygga praktiska problem vid införandet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Propositionen bedöms inte ha några nämnvärda konsekvenser för statsfinanserna. Propositionen påverkar inte de statsandelar som betalas till kommunerna för organiseringen av veterinärtjänster eller andra uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet. Bestämmelsen om statens skadeståndsskyldighet medför inga nya merkostnader, eftersom staten med stöd av den tidigare djurskyddslagen har ersatt skador som kommunalveterinären orsakat vid skötseln av sin tillsynsuppgift.

I fråga om skadeståndsyrkanden där den huvudsakliga grunden har varit åtgärder som den kommunala tillsynsveterinären vidtagit vid tillsynen över djurs välbefinnande finns det ingen officiell statistik, eftersom kommunalveterinärerna i Statskontorets ersättningssystem faller under kategorin ”övriga myndigheter”. Enligt Statskontorets bedömning inleddes det under den tid som den upphävda djurskyddslagen var i kraft varje år 0–3 skadeståndsärenden på grund av kommunalveterinärens verksamhet. Eventuella skadestånd har betalats med medel under moment 28.50.50 i statsbudgeten. Enligt förslaget ska också framöver eventuella skadestånd betalas med medel under momentet i fråga. Under momentet har det beviljats 39 440 000 euro i förslagsanslag 2023. Den föreslagna ändringen motsvarar läget enligt den upphävda djurskyddslagen.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Propositionen bedöms klargöra rättsläget. Att kontrollförordningen uttryckligen nämns i förteckningen i 78 § 2 mom. i lagen om djurvälstånd klargör rättsläget. De ändringar som föreslås i propositionen kommer att förbättra verksamhetsförutsättningarna för de myndigheter som utövar tillsyn enligt lagen om djurvälstånd.

5 Remissvar

-

6 Specialmotivering

6.1 Lagen om djurvälstånd

5 §. *Definitioner.* Det föreslås att 5 § 1 mom. 16 punkten förtydligas. I den gällande lagen definieras begreppet permanent djurutställning, med vilket avses en permanent anläggning där enbart eller i huvudsak andra djur än sådana som tillhör vilda djurarter hålls för att förevisas för allmänheten och där det förevisade antalet vilda djur eller djurarter är litet och djuren inte tillhör djurarter som är särskilt viktiga med avseende på naturskyddsvärdet. Den första delen av definitionen motsvarar definitionen av en permanent djurutställning i 20 § 1 mom. i den upphävda djurskyddslagen (247/1996).

I 5 § 1 mom. 7 punkten i lagen om djurvälstånd ingick som ny definition en definition av vilt djur (pl. vilda djur). Enligt definitionen avses med vilt djur ett i naturen levande djur som tillhör en vild djurart. Således är det ändamålsenligt att i definitionen av permanent djurutställning i 1 mom. 16 punkten använda termen ”djur som tillhör en vild djurart” i stället för termen ”vilda djur”, eftersom de djur som hålls i djurutställningen inte lever i naturen. Genom ändringen förtydligas definitionerna av permanent djurutställning och vilt djur så att de är enhetliga.

78 §. *Inspektion och provtagning.* I 1 mom. finns en hänvisning till artiklarna 9–15 i kontrollförordningen. Enligt artikel 9 i kontrollförordningen ska de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Eftersom kontrollförordningen inte innehåller något nationellt handlingsutrymme och är direkt tillämplig rätt krävs det för offentlig kontroll enligt kontrollförordningen i nuläget ingen misstanke om brott mot bestämmelserna om djurvälstånd. Hänvisningen till kontrollförordningen har dock ansetts vara svårtolkad vid utövandet av tillsynen.

I 2 mom. föreskrivs det om inspektion som får utföras utan misstanke om brott mot bestämmelserna. Sådan inspektion kan på grund av verksamhetens ekonomiska natur eller av någon annan orsak vara förenad med en ökad risk för men för djurens välfärd. Rätten att utföra inspektion utan misstanke om brott omfattar dock mer än den tillstånds- och anmälningspliktiga verksamhet som regleras i lagen om djurvälstånd. Inspektionsrätten omfattar också djurtävlingar samt föreställningar och uppvisningar där djur deltar.

För att klargöra rättsläget föreslås det att 2 mom. kompletteras med ett omnämnande av de situationer som avses i kontrollförordningen. Enligt artikel 1.2 f i kontrollförordningen ska förordningen tillämpas på offentlig kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av djurskyddskrav, oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpningen av unionslagstiftningen. Med offentlig kontroll avses verksamhet som utförs av de behöriga myndigheterna eller av de organ med delegerade uppgifter eller de fysiska personer till vilka vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen har delegerats i enlighet med kontrollförordningen för att verifiera att aktörerna efterlever förordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2 i förordningen och att djur eller varor uppfyller kraven enligt de bestämmelser som avses i artikel 1.2 i förordningen, inbegripet för utfärdandet av officiella intyg eller officiella attesteringar.

Bakom det uttryckliga tillägg som föranleds av kontrollförordningen ligger det behov av att klargöra rättsläget som framkommit efter ikraftträdandet av lagen om djurvälstånd. Den riskbaserade kontroll som förutsätts i artikel 9 i kontrollförordningen kan utföras i samband med tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om djurvälstånd. Den riskbaserade kontroll som avses i artikel 9 i kontrollförordningen har i Finland av hävd skötts genom stickprovskontroller, där det inte har krävts någon föregående misstanke om brott. Enligt ministeriet gäller behovet av precisering alltså i synnerhet sådana djurarter i fråga om vilka stickprovskontroller inte utförs. Bland annat fiskar, kalkoner och kaniner omfattas för närvarande inte av stickprovskontroll. Eftersom kontrollförordningen inte innehåller bestämmelser om nationellt handlingsutrymme kommer det uttryckliga omnämnandet i 2 mom. att förtydliga läget till den del som gäller tillsynen.

114 §. *Avgifter som ska tas ut.* Paragrafens 1 mom. innehåller i fråga om de avgifter som tas ut för statliga myndigheters prestationer en hänvisning till kontrollförordningen och till lagen om grunderna för avgifter till staten. Det föreslås att momentet kompletteras med ett omnämnande av att det för offentlig kontroll som den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen utfört ska tas ut avgifter i enlighet med de grunder som föreskrivs i kontrollförordningen. I artikel 82 i kontrollförordningen föreskrivs det om beräkning av avgifter eller pålagor.

Enligt paragrafens 2 mom. bestämmer regionförvaltningsverket avgifterna för kommunalveterinärens avgiftsbelagda prestationer och tar ut avgifterna till staten. I paragrafen finns en hänvisning till lagen om grunderna för avgifter till staten, där det föreskrivs om allmänna principer och andra grunder för statliga myndigheters avgiftsbelagda prestationer och avgifternas storlek. Momentet innehåller också ett bemyndigande med stöd av vilket bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid faktureringen av prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Momentets nuvarande ordalydelse anger inte uttryckligen att det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet skulle vara möjligt att utfärda bestämmelser om avgifternas storlek. I förslaget fogas till momentet ett omnämnande av att bestämmelser om storleken på avgifterna för kommunalveterinärens prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet så att i tillämpliga delar iakttas vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs om allmänna principer och andra grunder för statliga myndigheters avgiftsbelagda prestationer och avgifternas storlek. Förslaget motsvarar det som föreskrivs om kommunalveterinärens prestationer i 96 § i lagen om djursjukdomar och i 59 § i lagen om animaliska biprodukter (517/2015). I förslaget stryks omnämnandet i 2 mom. av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn

över hälsoskyddet i kommunen. Bestämmelser om faktureringen av prestationer av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen ska i fortsättningen utfärdas i ett nytt 3 mom.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Enligt förslaget bestämmer kommunen avgifterna för den tillsyn över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning och lagen om djurvälstånd som utövas av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och för tjänsteinnehavarens övriga prestationer och tar ut avgifterna. Storleken på avgifterna ska högst motsvara kostnaderna för åtgärden, om inte något annat följer av kontrollförfordningen. I artikel 82 i kontrollförfordningen föreskrivs det om beräkning av avgifter eller pålagor. Artikeln gäller endast obligatoriska avgifter. Därför ska beräkningsgrunden för övriga avgifter enligt artikel 80 i kontrollförfordningen vara att avgifternas storlek högst ska motsvara kostnaderna för åtgärden.

Omnämmandet att avgifternas storlek högst ska motsvara kostnaderna för åtgärden motiveras dessutom av att de avgifter som tas ut för prestationer av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen till sina grunder motsvarar de avgifter som tas ut för kommunalveterinärens prestationer. Storleken på de avgifter som tas ut för kommunalveterinärens prestationer bestäms förutom av kontrollförfordningen också av lagen om grunderna för avgifter till staten. Således ska också de avgifter som tas ut för prestationer som utförs av en tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen högst motsvara självkostnadspriset.

Det föreslås att nuvarande 3 mom. blir 4 mom. Momentets innehåll förblir oförändrat.

118 a §. *Skadestånd*. Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om skadestånd. Bestämmelsen motsvarar 61 § i den upphävda djurskyddslagen. Den föreslagna ändringen förtydligar skadeståndsansvaret i synnerhet i situationer där en kommunal arbetstagare utövar tillsyn över djurens välbefinnande på uppdrag av staten.

Enligt 1 mom. ska staten enligt vad som i skadeståndslagen (412/74) föreskrivs om offentliga samfunds skadeståndsansvar svara för skada som kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen vållar när de sköter tillsynsuppdrag. Enligt 2 mom. ska bestämmelserna i skadeståndslagen om arbetstagares och tjänstemäns skadeståndsansvar i tillämpliga delar iakttas i fråga om statens rätt att kräva skadestånd av den som förorsakat skadan.

6.2 Lagen om utövning av veterinäryrket

12 §. *Anmälnings- och upplysningsskyldighet*. Paragrafens 1 och 2 mom. förblir oförändrade. I 3 mom. finns bestämmelser om en skyldighet för en utövare av veterinäryrket att trots sekretessbestämmelserna till den tillsynsmyndighet som avses i lagen om djurvälstånd utan dröjsmål anmäla sådana defekter och sjukdomar som utövaren har diagnostiserat hos hundar och katter och som begränsar djurets användning för avel. En utövare av veterinäryrket ska dessutom på begäran av myndigheten trots sekretessbestämmelserna lämna nödvändiga ytterligare uppgifter om saken.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att momentet delas in i två moment, av vilka det i det första ska föreskrivas om anmälningsförfarandet i fråga om hundar. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom. där det föreskrivs att vad som föreskrivs i 3 mom. också ska gälla defekter och sjukdomar som begränsar användningen av katter för avel. Att det nuvarande 3 mom. delas upp i två separata moment är nödvändigt för att förtydliga övergångsbestämmelsen. Genom uppdelningen av momentet i två kan det nya 3 mom. som gäller hundar träda i kraft den 1 januari 2025 och börja tillämpas den 1 januari 2028.

I fråga om det föreslagna nya 4 mom. som gäller defekter och sjukdomar som begränsar användningen av katter för avel är det motiverat att föreskriva om en separat ikraftträdandebestämmelse. Enligt den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen ska bestämmelser om ikraftträdandet av 4 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Att föreskriva om ikraftträdande genom förordning av statsrådet kräver enligt 79 § 3 mom. i grundlagen särskilda skäl. I grundlagsutskottets praxis har som ett särskilt skäl ansetts vara att det finns en koppling mellan lagstiftningen och gemenskapsrätten. Tillämpningen av det föreslagna 4 mom. anknyter till beredningen av förordningen om hundar och katters välfärd, som är en del av ett mer omfattande projekt för översyn av EU:s djurskyddslagstiftning. Eftersom det av de orsaker som anges ovan är mycket svårt att i detta skede bedöma hur förslaget till förordning framskrider och bedöma tidsplanen för förslaget, är det motiverat att bestämmelser om ikraftträdandet av det föreslagna 4 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det föreslås att 4 mom. blir 5 mom. Hänvisningen till 3 mom. i momentet ändras till en hänvisning till 3 och 4 mom. I övrigt ändras inte momentets innehåll.

Det föreslås att 5 mom. blir 6 mom. Hänvisningen till 3 mom. i momentet ändras till en hänvisning till 3 och 4 mom. I övrigt ändras inte momentets innehåll.

7 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I förslaget preciseras jord- och skogsbruksministeriets bemyndigande att utfärda förordning genom att det till 114 § 2 mom. i lagen om djurvälstånd fogas ett omnämnande av storleken på de avgifter som tas ut vid faktureringen av kommunalveterinärens prestationer.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 januari 2025.

9 Förhållande till andra propositioner

9.1 Förhållande till budgetpropositionen

De eventuella kostnader som propositionen medför tillgodoses med medel i statsbudgetarna och den godkända ramen för statsfinanserna. Propositionen förutsätter inga ytterligare årsverken eller andra tilläggsresurser, utan årsverken och resurser fördelas från de befintliga resurserna.

10 Verkställighet och uppföljning

Avsikten är att den föreslagna regleringens ändamålsenlighet ska följas inom ramen för övervakningen av efterlevnaden av lagen om djurvälstånd. I regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering konstateras det särskilt att regeringen följer upp verkställigheten av lagen om djurvälstånd och dess konsekvenser för djurvälstånden.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Bestämmelser om tidpunkten för ikraftträdandet

Propositionen anknyter till 79 § 3 mom. i grundlagen, enligt vilket det ska framgå av en lag när den träder i kraft. Av särskilda skäl kan i en lag anges att ikraftträdandet bestäms genom förordning. Ett sådant särskilt skäl som avses i 79 § 3 mom. i grundlagen har i grundlagsutskottets praxis ansetts vara bland annat att det finns en koppling mellan lagstiftningen och gemenskapsrätten (t.ex. GrUU 21/2007, s. 2/II, GrUU 46/2006 rd, s. 3/I, GrUU 41/2006 rd s. 4/I och GrUU 5/2009 rd, s. 3/II). Utskottet har dock betonat att även om lagstiftningen skulle vara bunden till gemenskapsrätten uppfyller det inte kraven i 79 § 3 mom. i grundlagen att bestämmelsernas ikraftträdande på detta sätt direkt binds upp vid när bestämmelserna om en EU-förordning ska genomföras. Det ska framgå av Finlands författningssamling hur länge bestämmelserna i lagen gäller (t.ex. GrUU 24/2009 rd s. 2). Ikraftträdandebestämmelsen i lagförslaget kan anses uppfylla kravet på ett särskilt skäl.

11.2 Bemyndiganden att utfärda förordning samt delegering av lagstiftningsbehörighet

Propositionen har anknytning till grundlagens 80 §, som gäller utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet. I lagförslaget om djurvälstånd ingår ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Med anledning av grundlagens 80 § har grundlagsutskottet i sin tolkningspraxis ställt krav på regleringens exakthet och noggranna avgränsning i bemyndiganden att utfärda förordning (t.ex. GrUU 38/2013 rd). Utskottet har understrukit att ett bemyndigande att utfärda förordning som tas in i lagen måste formuleras så att innehållet i bemyndigandet tydligt framgår av lagen och det avgränsas tillräckligt noggrant (t.ex. GrUU 26/2017 rd). Det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i lagförslaget kan anses uppfylla de krav som gäller delegering av lagstiftningsbehörigheten.

På de grunder som nämns ovan kan lagförslaget enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag: / Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om djurvälstånd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om djurvälstånd (693/2023) 5 § 16 punkten, 78 § 2 mom. och 114 § samt
fogas till lagen en ny 118 a § som följer:

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

16) *permanent djurställning* en permanent anläggning där enbart eller i huvudsak andra djur än sådana som tillhör vilda djurarter hålls för att förevisas för allmänheten eller där det förevisade antalet vilda djurarter eller djur som tillhör vilda djurarter är litet och djuren inte tillhör djurarter som är särskilt viktiga med avseende på naturskyddsvärdet, dock inte en husdjursgård,

78 §

Inspektion och provtagning

Även utan misstanke har tillsynsmyndigheten rätt att utföra inspektion

14) för att övervaka att djurhållningsförbud som meddelats med stöd av 17 kap. 23 § i strafflagen (39/1889) iakttas,

15) i de situationer som avses i kontrollförelörden.

114 §

Avgifter som ska tas ut

Avgifter för offentlig kontroll som statliga myndigheter utfört med stöd av denna lag tas ut i enlighet med de grunder som föreskrivs i kontrollförelörden och lagen om grunderna för avgifter till staten. Avgifter för offentlig kontroll som den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen utfört med stöd av denna lag tas ut i enlighet med de grunder som föreskrivs i kontrollförelörden.

Regionförvaltningsverket bestämmer avgifterna för den tillsyn över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning och denna lag som utövas av kommunalveterinären och för kommunalveterinärens övriga prestationer och tar ut avgifterna till staten. Bestämmelser om storleken på avgifterna för kommunalveterinärens prestationer utfärdas genom förelörden av jord- och skogsbruksministeriet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten föreskrivs om allmänna principer och andra grunder för statliga myndigheters avgiftsbelagda prestationer och avgifternas storlek. Bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid faktureringen av kommunalveterinärens prestationer utfärdas genom förelörden av jord- och skogsbruksministeriet.

Kommunen bestämmer avgifterna för den tillsyn över efterlevnaden av Europeiska unionens lagstiftning och denna lag som utövas av den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen och för tjänsteinnehavarens övriga prestationer och tar ut avgifterna. Storleken på avgifterna ska högst motsvara kostnaderna för åtgärden, om inte något annat följer av kontrollförelörden.

Bestämmelser om myndighetens skyldighet att ta ut avgift för extra tillsynsåtgärder för bristande efterlevnad av bestämmelserna finns i artikel 79.2 c i kontrollförelörden. Tillsynsmyndigheten tar också ut en avgift för tillsynsåtgärder som gäller brister eller missförhållanden som konstaterats i verksamhet som avses i 50, 57, 58, 60 och 61 § i denna lag samt en avgift för tillsynsåtgärder som gäller annan djurhållning, om det vid tillsynen över annan djurhållning konstateras att ett föreläggande eller ett förbud inte har iakttagits.

Skadestånd

För skada som kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen eventuellt vållar när de utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag, bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag och avlivningsförfordningen svarar staten enligt vad som i skadeståndslagen (412/1974) föreskrivs om offentliga samfunds skadeståndsansvar.

På statens rätt att av kommunalveterinären och den tjänsteinnehavare som utövar tillsyn över hälsoskyddet i kommunen ta ut det belopp som staten har betalat till en skadelidande iaktas i tillämpliga delar vad som i skadeståndslagen föreskrivs om arbetsgivarens regressrätt gentemot arbetstagaren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag**om ändring av 12 § i lagen om utövning av veterinäryrket**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) 12 §, sådan den lyder i lag 694/2023, som följer:
12 §

Anmälnings- och upplysningsskyldighet

Trots sekretessbestämmelserna är en utövare av veterinäryrket skyldig att lämna sådana av Livsmedelsverket infordrade statistiska uppgifter om de sjukdomsfall han eller hon behandlat som föreskrivs i denna lag och som behövs för andra veterinärmedicinska myndighetsuppgifter samt lämna sådana av Livsmedelsverket eller regionförvaltningsverket infordrade utredningar och förklaringar som gäller sjukdomsfall eller annars har anknytning till utövningen av veterinäryrket och som är nödvändiga för ovannämnda myndighetsuppgifter. En legitimerad veterinär som utövar veterinäryrket är dessutom skyldig att underrätta Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket om sin boningsort och adress samt om förändringar i fråga om dem.

Trots sekretessbestämmelserna är en utövare av veterinäryrket skyldig att till kommunalveterinären eller regionförvaltningsverket utan dröjsmål anmäla sådana uppgifter som han eller hon fått i sin yrkesutövning vilka är nödvändiga för förhindrande av spridningen av i lagen om djursjukdomar (76/2021) avsedda förtecknade djursjukdomar, nya sjukdomar, andra djursjukdomar som ska bekämpas och djursjukdomar som ska övervakas samt att göra anmälan om djur som han eller hon i sin yrkesutövning upptäcker eller misstänker att ha förts in i Finland i strid med de införselkrav som gäller bekämpningen av djursjukdomar. Om djurskyddsskäl kräver det, är den som utövar veterinäryrket trots sekretessbestämmelserna skyldig att till den tillsynsmyndighet som avses i lagen om djurvälstånd (693/2023) utan dröjsmål anmäla fall som han eller hon behandlar och anmäla iakttagelser som gjorts i samband med behandlingen i fråga om förvaringsutrymmen för djur samt lämna de upplysningar som är nödvändiga för att fallet ska kunna utredas.

Trots sekretessbestämmelserna är en utövare av veterinäryrket skyldig att till den tillsynsmyndighet som avses i lagen om djurvälstånd utan dröjsmål anmäla sådana men och sjukdomar som utövaren diagnostiserat hos hundar och som begränsar djurets användning för avel samt på begäran av myndigheten lämna nödvändiga ytterligare uppgifter om saken. Anmälan ska göras genom att använda informationssystemet för djurregistret enligt lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021).

Vad som föreskrivs i 3 mom. gäller också men och sjukdomar som begränsar användningen av katter för avel.

De anmälda uppgifter som avses i 3 och 4 mom. är offentliga. I fråga om sekretessgrunderna för andra uppgifter som anmälts med stöd av denna paragraf tillämpas 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Närmare bestämmelser om de men och sjukdomar beträffande vilka anmälan enligt 3 och 4 mom. ska göras utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas när anmälas görs utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 12 § 4 mom. träder i kraft vid en tidpunkt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet. Förordningens 12 § 3 mom. tillämpas dock först från och med den 1 januari 2028.

Helsingfors den xx xxxx 2024

Statsminister

Petteri Orpo